

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 14. júla 2010 v Bratislave v trestnej veci obžalovaného **R. A. a spol.**, pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, ods. 5 Tr. zák. (zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej už len Tr. zák.), o sťažnosti obžalovaného L. K. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 15. júna 2010, sp. zn. 2T 5/2005, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 149 ods. 1 písm. a/ Tr. por. (zákon č. 141/1961 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej už len Tr. por.) napadnuté uznesenie **sa z r u š u j e** v celom rozsahu.

S použitím § 72 ods. 2 Tr. por. a s poukazom na čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej už len „ústava“) a čl. 5 ods. 3, druhá veta Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej už len „dohovor“) **p r i j í m a sa písomný sľub obžalovaného L. K., nar. X. v B., trvale bytom B., t. č. vo väzbe v Ústave na výkon väzby Nitra, ktorým sa nahrádza jeho väzba a p r e p ú š ť a sa ihneď na slobodu**, pričom sa mu zároveň **ukladá p o v i n n o s ť** oznámiť súdu, ktorý vedie konanie každú zmenu miesta pobytu a tiež povinnosť preberať súdne zásielky.

O d ô v o d n e n i e

Na Krajskom súde v Nitre sa vedie trestné konanie proti obžalovanému L. K. (a tiež ďalším osobám) pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, ods. 5 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na tom skutkovom základe, ako je uvedené v bode 9/ obžaloby Krajského prokurátora v Nitre z 9. decembra 2005, sp. zn. Kv 105/02.

Na obžalovaného Ľ. K. bol podľa § 69 ods. 1 Tr. por. 15. mája 2003, Okresným súdom Nitra vydaný príkaz na zatknutie, sp. zn. 5 Tpr 42/2003, keďže vyššie menovaný sa vyhýbal trestnému stíhaniu, nebolo možné zabezpečiť jeho účasť na úkonoch trestného konania z dôvodu, že nemal stále bydlisko, a preto tak prípravné konanie ako aj konanie pred súdom bolo vedené ako proti ušlému.

Na podklade tohto príkazu bol obžalovaný zadržaný 21. januára 2010 o 15.30 hod. v Bratislave a následne bol vzatý do väzby uznesením Krajského súdu v Nitre z 22. januára 2010, sp. zn. 2T 5/2005, z dôvodu uvedeného v § 67 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Dňa 27. mája 2010 podal obžalovaný Ľ. K. prostredníctvom svojho obhajcu (opätovne) žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, ktorú odôvodnil tým, že od jeho vzatia do väzby boli nariadené tri termíny hlavného pojednávania, pričom ani v jednom prípade sa hlavné pojednávanie neuskutočnilo pre procesné prekážky a z toho dôvodu nemohol byť doposiaľ k veci vypočutý a predniesť svoju obhajobu. Uviedol, že sa cíti byť nevinný zo žalovaného trestného činu, pričom ako dôkaz predložil písomnú výpoveď napísanú vlastnou rukou. Poukázal tiež na to, že väzba je zaisťovací procesný úkon, ktorý predstavuje najzávažnejší zásah do osobnej slobody občana, je inštitútom fakultatívnej povahy a má mať striktné obmedzené trvanie, a pokiaľ to okolnosti prípadu odôvodňujú, napr. tým, že sa vo veci nekoná pre procesné prekážky, má sa nahradiť inými inštitútmi uvedenými v Trestnom poriadku. Je si vedomý toho, že pre orgány činné v trestnom konaní ako aj pre súd bol nedosiahnuteľný, to však bolo vyvolané dôvodnou obavou o svoj život a život svojej rodiny v dôsledku vyhrážok zo strany D. H., ktorý je toho času vo väzbe v inej trestnej veci. Obžalovaný navrhol prepustenie z väzby na peňažnú záruku, ktorú by s jeho súhlasom zložila jeho sestra S. H. a súčasne poukázal - obdobne ako vo svojej predchádzajúcej žiadosti - i na tú skutočnosť, že má prehlásený trvalý pobyt a má aj prísľub zamestnania. Obžalovaný zároveň požiadal o to, aby bolo o jeho žiadosti rozhodnuté na verejnom zasadnutí, čomu Krajský súd v Nitre vyhovel.

Na verejnom zasadnutí konanom 15. júna 2010 obžalovaný Ľ. K. zotrval na vyššie uvedenej žiadosti a okrem toho prisľúbil, že povedie riadny život, že sa trestnej činnosti nedopustí a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré mu súd uloží. Na tomto zasadnutí bola vypočutá aj sestra obžalovaného S. H., pričom táto bola aj napriek

skutočnostiam, ktoré sa tu dozvedela, naďalej ochotná zložiť peňažnú záruku za obžalovaného.

Krajský súd v Nitre napadnutým uznesením z 15. júna 2010, sp. zn. 2T 5/2005, podľa § 72 ods. 2 Tr. por. žiadosť obžalovaného Ľ. K. o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, podľa § 73 ods. 1 písm. b/ Tr. por. neprijal písomný sľub obžalovaného na nahradenie väzby a podľa § 73a ods. 1 Tr. por. neprijal tiež ani ponuku peňažnej záruky.

V odôvodnení uznesenia uviedol, že na obžalovaného Ľ. K. bol Okresným súdom Nitra 15. mája 2003 pod sp. zn. 5 Tpr 42/2003 vydaný príkaz na zatknutie, pretože nebolo možné zabezpečiť jeho účasť pred orgánmi činnými v trestnom konaní. Na základe tohto príkazu bol potom obžalovaný 21. januára 2010 zadržaný a následne vzatý do väzby. Obžalovaný sa teda sedem rokov vyhýbal trestnému stíhaniu, hoci o ňom vedel a vedel aj o hlavných pojednávaniach, nebolo možné mu doručiť žiadnu písomnosť, pretože v mieste trvalého bydliska sa nezdržiaval, často menil miesto svojho pobytu, najmenej dva roky používal doklady znejúce na iné meno, preto nebolo možné zistiť jeho totožnosť a nemal stále bydlisko. Vzhľadom k týmto skutočnostiam podľa názoru súdu aj naďalej trvá dôvodná obava, že obžalovaný ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu, najmä ak nemá stále bydlisko. Skutočnosť, že by mal bývať v B., kde mu mala manželka prehlásiť trvalý pobyt, ešte nedáva záruku, že skutočne sa bude aj na tejto adrese zdržiavať.

Pokiaľ ide o peňažnú záruku ponúknutú sestrou obžalovaného, tak túto krajský súd nepovažoval vzhľadom na doterajší postoj obžalovaného k trestnému konaniu a s poukazom na spôsob páchania trestnej činnosti, pre ktorú bola na neho podaná obžaloba, ako aj výšku spôsobenej škody, za dostatočnú na nahradenie väzby. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia ďalej vyplýva, že s ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti súd neprijal ani písomný sľub obžalovaného na nahradenie väzby, pretože ani tento nepovažoval, s poukazom už aj na predchádzajúce uznesenie Krajského súdu v Nitre z 30. marca 2010 ako i uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. apríla 2010, sp. zn. 4 Tost 8/2010, za dostatočný.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote sťažnosť obžalovaný Ľ. K.

V jej písomnom odôvodnení uviedol, že od jeho vzatia do väzby uplynulo už 5 mesiacov a napriek tomu, že boli v tomto čase nariadené štyri termíny hlavného pojednávania (naposledy 15. júna 2010), ani jedno z nich sa neuskutočnilo pre procesné prekážky, ktoré vytvárajú spoluobžalovaní, pričom má dôvodnú obavu, že hlavné pojednávanie nebude vykonané ani v nasledujúcom nariadenom termíne. Z uvedeného dôvodu má preto za to, že jeho väzba nespĺňa účel v tom, aby zabezpečila jeho prítomnosť na hlavnom pojednávaní. Obžalovaný poukázal ďalej tú skutočnosť, že podľa jeho názoru krajský súd dostatočným a preskúmateľným spôsobom nevysvetlil, či po zvážení doterajšej dĺžky jeho väzby, doterajšieho priebehu a stavu konania, závažnosti usvedčujúcich dôkazov, možno ďalšie trvanie väzby aj naďalej považovať za primerané a nevyhnutné opatrenie z hľadiska spravodlivej rovnováhy medzi zásadou zasahovania do základných práv a slobôd trestne stíhanej osoby iba v nevyhnutnom rozsahu a požiadavkou zabezpečenia účelu a predmetu trestného konania, navyše ak opakovane navrhol nahradiť svoju väzbu peňažnou zárukou.

Keďže je teda obžalovaný toho názoru, že ďalšie trvanie jeho väzby nie je primerané a nevyhnutné, vzhľadom na okolnosti prípadu ako aj vzhľadom na jeho doterajšie písomné podania žiadal, aby nadriadený súd napadnuté uznesenie zrušil a sám vo veci rozhodol tak, ako to navrhoval vo svojej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu.

Spisový materiál v posudzovanej veci bol Krajským súdom v Nitre 30. júna 2010 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky za účelom rozhodnutia o sťažnosti obžalovaného.

Dňa 12. júla 2010 bola Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručená žiadosť obžalovaného Ľ. K., aby konal o podanej sťažnosti v jeho neprítomnosti a aby o nej rozhodol na neverejnom zasadnutí. Ešte toho istého dňa obžalovaný uvedenú žiadosť doplnil v tom smere, že táto sa vzťahuje aj na hlavné pojednávanie, a teda, že podľa § 202 ods. 4 Tr. por. žiada, aby sa tiež hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky primárne zistil, že sťažnosť je prípustná a bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote. Na základe toho potom postupom podľa § 147 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výrokov napadnutého uznesenia ako i konanie týmto výrokom predchádzajúce a zistil, že sťažnosť obžalovaného je dôvodná.

Čo sa týka vyššie uvedeného vyhlásenia obžalovaného, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, treba povedať, že toto sa vzťahuje na celé hlavné pojednávanie, teda až do právoplatného skončenia predmetnej trestnej veci.

V súvislosti s predmetným vyhlásením je potrebné poukázať i na tú skutočnosť, že napriek tomu, že účasť obžalovaného na hlavnom pojednávaní sa chápe ako jeho právo, právna úprava až do účinnosti zákona č. 247/1994 Z. z. neumožňovala prejednať vec bez jeho prítomnosti, ak bola daná niektorá z okolností uvedených v § 202 ods. 3 Tr. por. (ak je obžalovaný vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje päť rokov), a to ani v prípade, keď sa hlavného pojednávania zúčastniť nechcel. Práve spomenutým zákonom bol ale Trestný poriadok (okrem iného) doplnený o nové ustanovenie § 202 ods. 4, čím sa rešpektuje výslovné vyhlásenie obžalovaného.

Záverom k vyššie uvedenému možno teda konštatovať, že hlavné pojednávanie možno vykonať v neprítomnosti obžalovaného, len ak sú kumulatívne splnené materiálne a formálne podmienky na takýto postup uvedené v § 202 ods. 2 Tr. por. za predpokladu, že neexistujú dôvody vylučujúce takýto postup uvedené v § 202 ods. 3 Tr. por. a nejde o prípad uvedený § 202 ods. 4 Tr. por. (*uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. septembra 2003, sp. zn. I To 31/2000*).

Taktiež je potrebné zdôrazniť to, že obžalovanému nič nebráni v tom, aby sa hlavného pojednávania v danej veci napriek tomuto svojmu vyhláseniu kedykoľvek zúčastnil.

Pokiaľ ide o skúmanie existencie väzobného dôvodu u obžalovaného L. K., tak v tomto smere Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmaním veci dospel k rovnakému záveru ako krajský súd, a síce, že dôvod väzby podľa § 67 ods. 1 písm. a/ Tr. por. aj naďalej pretrváva. Odkazuje pritom na dôvody svojho uznesenia zo 14. apríla 2010, sp. zn. 4 Tost 8/2010, v ktorom dostatočne podrobne rozviedol skutočnosti zakladajúce existenciu uvedeného väzobného dôvodu, pričom tieto sa doposiaľ nezmenili.

Na rozdiel od krajského súdu má však Najvyšší súd Slovenskej republiky za to, že v predmetnom prípade je možné väzbu obžalovaného nahradiť jeho písomným sľubom

za súčasného uloženia povinnosti oznámiť súdu, ktorý vedie konanie každú zmenu miesta pobytu a tiež povinnosti preberať súdne zásielky.

Ako už z vyššie uvedeného vyplýva, obžalovaný L. K. je trestne stíhaný pre trestný čin podvodu spolupáchatelstvom podľa § 9 ods. 2 k § 250 ods. 1, ods. 4 písm. a/, ods. 5 Tr. zák., ktorého sa mal dopustiť na skutkovom základe uvedenom v bode 9/ obžaloby. Vo väzbe je už takmer 6 mesiacov (od 21. januára 2010), pričom v priebehu tohto obdobia sa hlavné pojednávanie ani jedenkrát neuskutočnilo, keďže toto bolo zakaždým zmarené pre procesné prekážky spočívajúce najmä v nedostavovaní sa ostatných obžalovaných, ktorí sú na slobode, nie teda z dôvodov na strane sťažovateľa.

Podľa § 73 ods. 1 písm. b/ Tr. por. ak je daný dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 1 písm. a/ alebo c/, môže súd alebo sudca rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu, ak obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia a súd alebo v prípravnom konaní sudca považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaneho prípadu za dostatočný a prijme ho. Obvinenému vždy uloží povinnosť oznámiť vyšetrovateľovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu.

Podľa § 73 ods. 3 ak je obvinený stíhaný pre trestný čin uvedený v § 62 ods. 1 Tr. zák., záruku alebo sľub nemožno prijať.

Podľa § 73a ods. 1 Tr. por. ak je daný dôvod väzby uvedený v § 67 ods. 1 písm. a/ alebo c/, môže súd a v prípravnom konaní sudca rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca ju prijme. Obvinenému vždy uloží povinnosť oznámiť vyšetrovateľovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. Ak je obvinený stíhaný pre trestný čin uvedený v § 62 ods. 1 Tr. zák., peňažnú záruku nemožno prijať. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby.

Medzi trestnými činmi taxatívne uvedenými v § 62 ods. 1 Tr. zák. je aj trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 5 Tr. zák., pre ktorý je obžalovaný L. K. trestne stíhaný.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením ods. 1 písm. c/ tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 154c ods. 1 Ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti ústavného zákona č. 90/2001 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Súd a v prípravnom konaní sudca môže na žiadosť obvineného podľa čl. 154c ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru (publikovaného pod č. 209/1992 Zb.) nahradiť väzbu zárukou a sľubom podľa § 73 ods. 1 Tr. por. per analogiam alebo peňažnou zárukou podľa § 73a ods. 1 Tr. por. per analogiam aj prípadoch, keď je obvinený vo väzbe z dôvodu uvedeného v § 67 ods. 1 písm. b/, ods. 2, ods. 3 písm. a/, písm. b/, písm. c/, písm. d/ Tr. por., resp. keď je obvinený trestne stíhaný pre trestný čin uvedený v § 62 ods. 1 Tr. zák., keďže ustanovenie čl. 5 ods. 3 dohovoru zabezpečuje väčší rozsah základného práva. Z tohto dôvodu vnútroštátne právo nemôže z pôsobnosti druhej vety čl. 5 ods. 3 dohovoru vylúčiť niektoré trestné činy, resp. niektoré dôvody väzby, keďže rovnako čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 ústavy zahrňuje v sebe aj možnosť prepustenia počas konania podmieneného zárukou (vid' bližšie *uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. apríla 2005, sp. zn. I Toš 60/2005*, tiež *nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2004, sp. zn. I. ÚS 100/04*).

Krajský súd v Nitre teda postupoval správne, keď žiadosť obžalovaného o nahradenie väzby písomným sľubom podľa § 73 ods. 1 písm. b/ Tr. por., resp. peňažnou zárukou podľa § 73a ods. 1 Tr. por. meritórne preskúmal a napokon o nej aj rozhodol, hoci Trestný poriadok možnosť nahradenia väzby zárukou v prípade obžalovaného L. K. vzhľadom na právnu kvalifikáciu skutku, pre ktorý je stíhaný, vylučuje. Treba ale zároveň dodať i to, že odôvodnenie takéhoto postupu v napadnutom uznesení nie je možné s poukazom na vyššie uvedené považovať za dostatočné.

S ohľadom na už skôr spomenuté skutočnosti a tiež citované zákonné ustanovenia Najvyšší súd Slovenskej republiky teda považoval prijatie písomného sľubu obžalovaného na nahradenie jeho väzby v danej trestnej veci za dostatočné (z toho dôvodu sa preto potom ani nezaoberal peňažnou zárukou ponúknutou sestrou obžalovaného) s tým, že mu zároveň uložil povinnosť oznámiť súdu, ktorý vedie konanie každú zmenu miesta pobytu a tiež povinnosť preberať súdne zásielky. Dodržiavanie týchto povinností je odôvodnené aj napriek už skôr spomenutej žiadosti obžalovaného Ľ. K., aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, a to predovšetkým z dôvodu možného rozhodovania súdu aj mimo hlavného pojednávania. Prípadné porušenie týchto povinností obžalovaným bude dôvodom pre jeho opätovné vzatie do väzby.

Na základe vyššie uvedených dôvodov rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, ako je uvedené v enunciiate tohto rozhodnutia. Na podklade tohto rozhodnutia následne predseda senátu nariadil príkazom prepustenie obžalovaného Ľ. K. z väzby na slobodu.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 14. júla 2010

JUDr. Štefan M i c h á l i k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Alžbeta Kóňová